

Temat: Jak tworzymy i odmieniamy nazwy własne? Nazwy osobowe i miejscowe.

1. Przepisz do zeszytu wyjaśnione terminy zawarte w temacie.

Nazwy własne to indywidualne nazwy osób, zwierząt, roślin, miejsc, instytucji, dzieł itp. (w przeciwieństwie do nazw pospolitych – odnoszących się do klas jednostek). Są pisane wielką literą. Do nazw własnych należą:

- **nazwy miejscowe** – nazwy geograficzne nazywające miejsca: kraje, kontynenty, krainy geograficzne, miejscowości, rzeki, zbiorniki wodne itp.;

- **nazwy osobowe** – imiona, nazwiska, przezwiska.

2. Wiele nazw miejscowości to wyrazy złożone. Typy wyrazów złożonych to: zrosty, złożenia i zestawienia.

- **zrosty** (np. Krasnystaw, Białystok, Babimost);

- **złożenia** (np. Białowieża, Czarnolas, Wyszogród);

- **zestawienia** (np. Nowy Dwór Mazowiecki, Dąbrowa Górnicza, Tarnowskie Góry).

3. Wnioski dotyczące odmiany nazw miejscowych (przepisz do zeszytu i postaraj się zapamiętać).

Polskie nazwy miejscowe najczęściej deklinują się tak jak rzeczowniki pospolite (Włoszczowa – Włoszczowie, Skarżysko – Skarżysku). Wzorzec odmiany jest zależny od rodzaju rzeczownika, którym wyrażono nazwę miejscowości – np. Ostrów Wielkopolski (r. m.) – Ostrowie Wielkopolskim; Ostrów Mazowiecka (r. ż.) – Ostrowi Mazowieckiej. **Nazwy miejscowości mające budowę podobną do przymiotników** odmieniają się zwykle według deklinacji przymiotnikowej (np. Limanowa – Limanowej, Piwniczna – Piwnicznej). Od tej reguły są **wyjątki** – niektóre nazwy mimo budowy przymiotnikowej odmieniają się jak rzeczowniki (np. Jabłonna – Jabłonie, Kudowa – Kudowie). Niektóre nazwy miejscowe występują w l. m (np. Żory – Żorach, Laski – Lasek, Suwałki – Suwałk). Należy zwrócić uwagę na nazwy mające formę przymiotników w rodzaju nijakim (np. Zakopane – Zakopanem, Ruciane – Rucianem).

Nazwy obce odmieniamy zgodnie z polskimi zasadami fleksyjnymi. Niektóre z nich pozostają nieodmienne (np. Tokio, Oslo, Los Angeles, Nottingham).

4. Więcej wiadomości znajdziesz w podręczniku Gramatyka i stylistyka, podr. str. 48 - 49.

5. Przeczytaj uwagę ortograficzną dotyczącą zasad związanych z pisownią nazw miejscowych, podr. str. 49

6. Wykonaj w zeszycie ćw. 1 str.52 (z podręcznika) i ćw. 1 str.83 (zeszyt ćw.) W razie trudności skorzystaj ze słownika - **ćwiczenia prześlij do 15 maja.**